

CASTRO CHANÉ

Falar de Chané é falar d'un mago d'a batuta, é méntase un nome que comenzou á correre de boca en boca axiña de sere creadas por Veiga e Montes as colectividades corales en Galicia; é recórdase os trunfos conqueridos pol-o "Eco", cume que foi d'os nosos orfeós.

Tivo Chané, como é natural, os seus panexiristas entusiastas e censores que se mostraban disconformes; o seu arte era favorable aos comentarios mais apasionados, porque Chané foi un artista de *temperamento*, é dicire, un *virtuoso* que cantaba n'o seu orfeón ás obras, coma o seu temperamento lle dictaba; non era, pois, d'ises que se limitan a levar ó compás con mais ou menos percisión ou limpeza, nin un cego executante d'a letra escrita, sinon un artista que por enriba de todo *interpretaba*, é toda interpretación fínase no' dato persoal.

Falar de Chané, como de Veiga e Montes, é recordare unha das épocas de mais afición do noso pobo á música é ao canto, é isa afición n'él tan nativa, o mesmo que toda manifestación artística, debe de sere estimulada, inda que non sexa mais que pol-o interés sociale é por patriotismo, santa palabra que non tería sentido, senon tivera arte na sua médula..

Mentare á Chané, á Montes e Veiga, é recordare a brillante época dos nosos orfeós, que non deben, non, desaparecer anque sí transformárense, pois os coros gallegos d'hoxe, que xa se van apartando da sua finalidade, non poden substituílos.

Adalid, Montes, Veiga, Chané, eiquí os precursores da nosa música contemporánea que honrando a fala meiga de Rosalía, Curros e Pondal, levaron ás valoracións líricas da terra mais aló das fronteiras nativas.

¡Recordémolos! e recordemos tamén aos poetas, aos escritores, aos artista todol-os bós e xenerosos que dormen no chán bendito o *sono de pedra*, e recemos porque o seu espírito rafaguée impercedero nos aire da nosa Terra.

JOSE BALDOMIR.

Manuel Murguía

N-estes tristes días adicados á recordación dos nosos gloriosos e inesquencidos mortos, o nome do eisimio galego, do mestre de tantas xeneracións de aquel que á coitío chora noso corazón, é un dos primeiros que xurdirá na memoria de todos.

A gran obra do derradeiro precursor axigántase cada vez mais e co correr do tempo compréndese millor de día en día canto laborou pol-a sua terra ben amada, á que deu a concencia do seu propio valimento e á que sinalou a ruta á seguir no camiño dos altos destinos á que está chamada.

A inmortal parexa Rosalía-Murguía é un símbolo e marca na historia do noso meigo terruño toda unha época: ela veu á ser, cal o lazo de amor que os uniu na vida, o lazo que xunta os tempos vellos e os novos que se aveciñan: Foron dous videntes... ¡Loor á sua santa memoria!

E. C. A.

Cartas a meu afillado

A política e a moral privada

Querido afillado:

N-estes tempos en que a necesidade d'unha seria renovación de valores é un xeito de postulado que se escoita por ondequer, vénseme ás mentes o che falar d'un tema vello, que non por vello e esquecido deixa de ter actualidade. Refírome a relación que hai entre a actuación pública e a moral privada dos políticos.

Houbo unha época, ue cecais arrematou cô século dazanove, en que pr'ás xuventudes literarias constituía a bohemia unha necesidade estética. E non había rapaz dado ás letras—sobre todo á poesía—ou á pintura, que se non coñecese obrigado a amostrarsre entremedias das xentes con longas guedellas mal coidadas e traxe esfarrafado e co'a cara estigmatizada pol-o descoido e o vicio. Por unha aberración do xucio, confundían o efeuto co'a causa, e tardaron en decatarse de que si as belas artes deixaban de por vida encanfundados na miseria ós mais outos xenios, non era fácil chegar a xenio con solo imitar por fora, na sua aparencia externa, que poida dar repudiaban eles os primeiros, ós homes de raro talento mais favorecidos pol-as musas.

Ese tempo pasou. A mocidade d'agora cultiva as artes limpa e ben posta. Non lle preocupa decil-as cousas mais subrimas despois de tomal-o baño e locindo—si pode—un traxe feito pol-o xastre de moda. Loubemol-a mudanza.

En política douse un tipo na pasada centuria que nos deixou en herdo aquel falso conceuto de que che falo ao encomenzo. E o político romántico. Peón de total-as ascendas e revoltas, espírito inqueda e soñador, tiña un posto ben definido é asiñalado nas hostes revolucionarias que tanto abundaron no século pasado. Era home de medias lecturas, disposto sempre ao sacrificio pol-a causa liberal. As suas ideas eran tal vez tan pouco profundas como as raíces dos cabelos rizos que, xeneralmente, saíanlle por debaixo do seu chapeo. Nos tempos tranquilos, si o trunfo dos seus ou a sorte llo permitían, vivía entregado a todo xénero de diverticiós. Alternaba as conxuras co'a vida galante. As mozas bravias, o viño e o xogo eran unha parte integrante—e non pequena—da sua idealidade. Mais como non fondo abundaba en xenerosidade, non se desdeñaban do seu trato nin da sua compañía os homes de maor alcurnia inteleutual e de mais acreditada austeridade do bando a que él pertencía. Era necesario, e era humano, disculpal-os seus erros. E por eso douse en decir que "aos poli-

